

DE CULTUURGESCHIEDENIS VAN DE DOOD

**BALANS EN PERSPECTIEF VAN DE NEDERLANDSE
CULTUURGESCHIEDENIS**

DE CULTUURGESCHIEDENIS VAN DE DOOD

Onder redactie van
Albert van der Zijden

AMSTERDAM - ATLANTA, GA 1990

Deze bundelreeks is een initiatief van de *Stichting Balans en Perspectief*. Deze stichting organiseerde het congres *Balans en Perspectief van de Nederlandse Cultuurgeschiedenis* dat werd gehouden op 18 en 19 oktober 1989 te Utrecht. Naar aanleiding hiervan verschijnen in deze reeks de volgende titels:

- *Het Wonen*, onder redactie van: Joost van Genabeek.
- *De Cultuurgeschiedenis van de Dood*, onder redactie van: Albert van der Zeijden.
- *Grensgeschillen in de Seks. Bijdragen tot een culturele geschiedenis van de seksualiteit*, onder redactie van: Gert Hekma, Dorelies Kraakman en Willem Melching.
- *Moderne Levensstijlen. Ingrediënten en Dilemma's*, onder redactie van: Carl C. Rohde.
- *Fragmenten van Alledaags Vermaak. Macht en plezier in de 19de en 20ste eeuw*, onder redactie van Don Kalb en Sytze Kingma.
- *De Productie, Distributie en Consumptie van Cultuur*, onder redactie van W.W. Mijnhardt.
- *Visies*, onder redactie van Reinier Kramer, Bas Mesters, Rik Sanders, Margreet Windhorst.

Grafische vormgeving: Peter-Paul Kloosterman.

Coördinatie en lay-out: Toine Schijvenaars.

ISBN: 90-5183-216-8 (CIP)

©Editions Rodopi B.V., Amsterdam - Atlanta, GA 1990

Printed in The Netherlands

INHOUD

- 2 ALBERT VAN DER ZEIJDEN
Inleiding
- 5 PETER VAN DAEL
Graftekens in Nederlandse kerken
- 33 ESTER VINK
Laat-middeleeuwse stedelijke keuren en het ritueel rond de dood
- 49 LEEN BREURE
Methoden en technieken bij onderzoek naar doodsbeleving: de Moderne Devotie
- 63 MANUEL STOFFERS
Erasmus en de dood
- 84 DOROTHÉE STURKENBOOM
'...want ware zielesmart is niet woordenrijk': veranderende gevoels-
codes voor nabestaanden 1750-1988
- 114 HERM JOOSTEN
Doodgaan: geen 'doodgewoon' gebeuren
- 143 KAREL INNEMÉE
Het imago van de begrafenisondernemer
- 149 SURRENDRA SANTOKHI
Omtrent de lijkbezorging bij Hindoes in Suriname: 1873-1969
- 173 PERSONALIA